סוכה פרק ראשון סוכה

יורדין לידי עומאה במחשבה. [ב]מי שחשב עליו שזה יהא גמר מלאכתן כגון שעיבדו לדרגש או לדולבקי כיון שעיבדו מקבל טומאה ואלמלי עיבדו לרלועות וסנדלין אין מקבלים טומאה עד שיגמרו למלאכת הסנדלין: **ואין עולים מטומאתן.** ממחשבת תורת קבלת טומאה אין עולין במחשבה כגון עיבדו לשלמן ולדרגש וחישב עליו לרלועות וסנדלין אין ממחשבתו מבטלתן ממורת קבלת טומאה: **אלא בשינוי מעשה.** עד שיתן בו לחיחל: [ג] **מעשה מבטל מידי מעשה.** אפילו עשה בו מעשה מוכיח מתחילה לשלמן כגון שקילפו סביבותיו ליפותו

יורדין לידי טומאה במחשבה ואין עולין מטומאתן אלא בשינוי מעשה [ד] מעשה מוציא מיד מעשה ומיד מחשבה מחשבה אינה מוציאה לא מיד מעשה ולא מיד מחשבה וכי תימא הני מילי כלים דחשיבי אבל ידות דלצורך אכילה נינהו במחשבה נעשה ובמחשבה סלקא והתנן[ה] אכל ידות האוכלין שבספן בגורן טהורות [ו](ור' יוסי מטמא) בשלמא למאן דאמר בספן התיר אגודן שפיר אלא למאן דאמר מאי בספן בספן ממש מאי איכא למימר הכא נמי שבספן ממש אי הכי מאי טעמייהו דאחרים דאמור כרבי יוסי דתנן [ז]רבי יוסי מטמא האי מאי בשלמא התם טעמא דרבי יוסי חזיא לכדרבי שמעון בן לקיש דאמר רבי שמעון בן לקיש הואיל וראויות להופכן בעתר אלא הכא למאי חזיא חזיא לכי סתר למנקט להו בגילייהו גופא כל ידות האוכלין שבספן בגורן טהורות ורבי יוסי מטמא מאי בספן רבי יוחנן אמר בספן ממש ר' [ז](אליעזר) אומר התיר אגדן בשלמא לרבי [ז](אליעזר) דאמר בספן התיר אגדן היינו דמטמא רבי יוסי אלא לרבי יוחנן דאמר בספן ממש אמאי מטמא רבי יוסי א"ר שמעון בן לקיש הואיל וראויות להופכן בעתר [ז]א"ר [ז](אליעזר) למה נמשלה תפלתן של צדיקים כעתר לומר לך מה עתר זה מהפך את התבואה בגורן ממקום למקום אף תפלתן של צדיקים מהפכת דעתו של הקב"ה ממדת אכזריות למדת רחמנות: **מתני'** [ז]מסככין בנסרים דברי רבי יהודה ורבי מאיר [ב]אוסר [ז]נתן עליה נסר שהוא רחב ארבעה טפחים בשרה ובלבד שלא יישן תחתיו: **גמ'** אמר רב [ג]מחלוקת בנסרין שיש בהן ארבעה דרבי מאיר אית ליה גזרת תקרה ורבי יהודה לית ליה גזרת תקרה אבל בנסרין שאין בהן ארבעה דברי הכל בשרה ושמואל אמר בשאין בהן ארבעה מחלוקת אבל יש בהן ארבעה דברי הכל פסולה אין בהן ארבעה ואפי' פחות משלשה הא קנים בעלמא נינהו א"ר פפא הכי קאמר יש בהן ארבעה דברי הכל פסולה פחות משלשה דברי הכל בשרה מ"ט קנים בעלמא נינהו כי פליגי משלשה עד ארבעה מר סבר כיון דליתנהו שיעור מקום לא גזרינן ומר סבר כיון דנפקי להו מתורת לבוד גזרינן תנן נתן עליה נסר שהוא רחב ארבעה טפחים בשרה ובלבד שלא יישן תחתיו בשלמא לשמואל דאמר בשאין בהן ארבעה מחלוקת אבל יש בהן ארבעה דברי הכל פסולה משום הכי לא יישן תחתיו אלא לרב דאמר בשיש בהן ארבעה מחלוקת אבל אין בהן ארבעה דברי הכל בשרה לר' יהודה אמאי לא יישן תחתיו מי סברת דברי הכל היא סיפא אתאן לרבי מאיר תא שמע [ז]שני סדינין מצטרפין

כל ידות האוכלין שבספן בגורן טהורות. משנה היא פ"ק דעוקצין (מ"ה): **בעתר.** כפרק הכא על יגמתו (יגמות דף סד.) פי' בקונטרס עתר פל"א בלע"ז ולא יתכן דבלא ידות נמי יכול להפך בה את התבואה והיא נקראת רחת שמטהרין בה את התבואה מן המוץ שלא כדכתיב (ישעיה ל) אשר זרה ברחת ובמזרה וכאן פירש פירוש"ל וכן עיקרא: מי

שני

הסכלים: **בעתר.** על ידי הידות. עתר פורק"ל. ואלמלא הידות אין נוחין להפכן בה דממון שהם קלרים יולאין מכין ב' עוקליה של עתר ונשמטין ממנה והוא כשבספן מחלמן לא לבטלן מתכוון אלא לרככן: **אלא הכא.** דבעי להו לסכך: **למאי חזו.** ידות אוכלים משבספן ואינן אגודות בהן: **כגלייהו.** בקשין שלהם יאחזום ויעטלו ראשי הסכלים עמהם: **משום הכי מעמא רבי יוסי.** דקסבר במימרות האמוראים ואמר לי רבי מיסוס דהך מסנה מן הטהרות שאין מהם שום גמרא בעולם ולא מפורשת כשאר המשניות לפיכך נוהג הש"ס לומר גופא כדי לפרש: **למה נמשלה כו'.** אגב דאמר הואיל וראויות להפך בעתר נקט נמי הא מלמה למה נמשלה כו' דכתיב ויעתר [ז](אל ה') (בראשית כה) ויעתר לו (שם): **מתני' מסכיכין בנסרים.** בגמרא מפרש פלוגתייהו: **נתן עליה נסר שהוא רחב ארבעה.** בגמרא מפרש מאן קתני לה: **וכלבד שלא יישן תחתיו.** דנסר רחב ד' סכך פסול הוא כדאמר בגמרא נרש אליבא דר' מאיר ושמואל לדברי הכל וסוכה כשרה וכגון דיהביה אגל הופוך דסכך פסול אינו פוסל מן הצד אלא כד' אמות דאמרינן דופן עקומה: **גמ' מחלוקת בנסרים שיש בהן ארבעה.** שרוב תקרות הבית עשויות מהן: **ר' מאיר.** דפסיל אית ליה גזרת תקרה אי מכשרת בהו אתי למימר מה לי לסכך באלו מה לי ליישב תחת קורות ביתי אף היא בנסרים מקורה והוא ולאי פסול דסוכה אמר רחמנא ולא ביתו של כל יומא השנה: **אבל בנסרים שאין בהם ד'.** שאין רוב תקרות עשויות מהן: **דברי הכל כשרה.** אלא דמי לתקרה לגזור בהו: **בשאין בהן ד' מחלוקת.** בההוא מכשר ר' יהודה משום דאין רוב תקרות עשויות מהן לא גזרינן בהו ור' מאיר חייש למיעוט שם מיעוט העושין תקרה מהן: **אין בהן ארבעה.** קפסיל ר' מאיר: **אפילו בפחותות משלש.** כתמיה: **הא קנים בעלמא נינהו.** וא"כ במאי מכשר: **א"ר פפא הכי קאמר.** שמואל יש בהן ארבעה דברי הכל פסולה כו': **שיעור מקום.** דאין רשות בפחות מארבעה: **לא גזרינן.** משום תקרה דלא חשיבי לעשות תקרה מהן: **כיון דנפקי מתורת לבוד.** שאם היה חוזר במקום אחד מהם לא מצי למימר לבוד חשיבי להיות דומות לתקרה וגזרי': **תנן נתן עליה נסר כו'.** קא סלקא דעתיה דברי הכל היא וכשרה וכגון שנתנו מן הצד דאמרינן דופן עקומה ולא חשיב סכך למיפסלה: **שני סדינין מצטרפין.** לארבעה טפחים לפסול בסוכה משום סכך פסול שסיכך בדבר המקבל טומאה וסכך פסול באמצע פוסל בארבעה:

שני

מחלוקת, ר' מאיר גזר הני משום תקרה, סבר מאן דחזי דמכשרינן בנסרים שיש בהן ד' טפחים אתי לאכשורי תקרה, ור' יהודה לא גזר. ושמואל אמר בשיש בהן ג' טפחים מחלוקת, ר' יהודה סבר כיון דלית בהו ד' טפחים דאינון מקום לא גזרינן, ור' מאיר סבר כיון דנפקי משלשה דהוא לבוד גזרינן. ואקשינן עליה דרב ממתני', דתנן נתן עליה נסר שרחב ד' טפחים בשרה ובלבד שלא יישן תחתיו. קס"ד מתני' דברי הכל היא, קשיא לרב דאמר בשיש בהן ד' טפחים ר' יהודה מכשיר אי הכי לר' יהודה אמאי לא יישן תחתיו, לאו מכלל דסבר ר' יהודה דנסר פסול הוא, ומשני רב, הא מתני' לאו דברי ר' יהודה היא אלא ר' מאיר היא דאית ליה גזרת תקרה, ורבי יהודה פליג ואמר בשרה ויישן תחתיו. תא שמע שני סדינין מצטרפין

[ז] נראה דיהו כתב לפרוש על סיפא דמתני' דמחשבה אינה מוציאה אפילו מידי מחשבה דטרינן כל הידרין וכו'.

מסורת הש"ס

[א] עוקצין פ"פ מ"ה. [ב] פ"פ ל"ג, ג) [שם], [ד] [ל"ל אלעזר], ה) [ל"ל אלעזר], ו) יומות סד. [ושם אי אמר ר' יוחנן], ז) [ל"ל אלעזר], ח) [לקמן מו. ט.], ט) [לקמן יח:], י) לקמן יח:, כ) [ל"ל משחשבן], ל) [ל"ל יוחנן לה:], מ) [עי' רש"י תענית כה. ד"ה מפלא].

הגהות הב"ח

(א) נר"א בשינוי מעשה שהמעשה מבטל מיד מעשה ומיד מחשבה ומחשבה אינה מבטלת לא מיד מעשה: (ב) רש"י ד"ה שהמעשה מבטל:

מוסף רש"י

יורדין לידי טומאתן. לידי תורת טומאה (שבת נח:). במחשבה. מאחר שחשב עליו שיעשנו כמות שהוא עכשיו ולא יוסף תיקון אחר, הוא גמר מלאכתן ומקבל טומאה (שם עב:) כגון עור מתיקן שתתו למנעלים עומד ומיני מקבל טומאה עד שישנו המנעלים. חיסר עליו לעשותו שלחן, אינו חבר שום מלאכה, והשתא מיד ראוי לשלחן, מקבל טומאה מיד (תוספות שם). וכגון גולמי כלים, דאמר בהכל שוחטין (חולין כה.) כל שמתיר לשוף לשבר ולגרר, ואמר התם דאמרי מסרין מלאכה הוא וטהורים, ואם חיסר עליה שלא לשוף ושלא לשבר, הביאתו מחשבה זו לידי גמר מלאכה מכלן ולהכא (קדושין נט:). ואין עולין מטומאתן. תתורת טומאה שירדה לכן ואינ"פ שנדין לא נשמלו, משמלך עליהן אין עולין מלקבל טומאה (שבת נח:). אלא בשינוי מעשה. שישנה בה מעשה לקלקלם, שישברם או יעקבם, וכן עד שלא קבלו טומאה אין עולין מתורת קבלת טומאה שירדה במחשבה זו אלא בשינוי מעשה, עד שיתחיל לשוף לשבר ולגרר (קדושין נט:). מאחר שחיסר על הטיר לעשות שטיח, ירד לידי טומאה, ואם חזר וחיסר עליו לרלועות וסנדלים לא כבל תורת כלי ולא טהר כבר עד שיתן בו לחיחל, דהוי שינוי מעשה (שבת נב:). מעשה מוציא מיד מעשה ומיד מחשבה. התחיל לשוף כיעל מהם תורת גמר מלאכה לשם כלי כן שירד לידי ע"י מעשה שהחליקן ויצלה דעתו שאין מחוסרין עוד תיקון כן שירד לידי ע"י מחשבה (קדושין נט:). מחשבה אינה מוציאה. חיסר עליהן לשוף לשבר אחר שחיסר עליהן שלא לשוף שלא לשבר לא יצאין מידי מחשבתן הראשונה (שם). כעתר. פליט בלע"ז (יבמות סד. ועי"ש בהגהות הב"ח).

עין משפט נר מצוה

צב א מי' פ"ה מהלי' טומאת אוכלין הלכה ח:
צג ב ג מי' פ"ה מהלי' סוכה הלכה ז סמג עשין קפ טוש"ע א"ח סימן תרכט סעיף יח:

לעזי רש"י

מרצא"ה (מצייריר"ש). כוכס. מוכה. פורק"א. קלשון.

רבינו חננאל

יורדין לידי טומאתן בכמחשבה ואין עולין מידי טומאתן אלא בשינוי מעשה, מעשה מבטל מיד מעשה ומיד מחשבה, מחשבה אינה מבטלת לא מיד מעשה ולא מיד מחשבה. פי' עור היה, חישב עליו להיות קטבליא, במחשבתו נעשה כלי ואם נגעה בו טומאה נטמא, אבל אם היתה קטבליא וחישב לעשות עור, אינה יוצאה מתורת כלי במחשבה עד שיעשה בה מעשה. כדתנן שלחן שנטלה אחת מרגליו טהורה כו'. [ב] זהו פירושו כל היורדין לידי טומאה במחשבה, אין עולין מידי טומאה אלא בשינוי מעשה. וכי תימא ידות האוכלין במחשבה סגיא להו, והתנן בפרק ראשון בעוקצין כל ידות האוכלין שבספן בגורן טהורין, כלומר הבניסן לאוכלין ונמלך עליהן בגורן טהורין, ור' יוסי מטמא. פסינא של אשכול שריקנה טהורה, שייר בה גריגיר אחד טמאה. פי' בספן ספסן, כדגרס' בע"ז כיצד מבטלה, קטע ראש אגנה, ספה, והוא כמו חתכה. ואמרינן בשלמא לר' אלעזר דאמר להתיר אגודן, הנה במחשבה נתנן טהורות אליבא דרבנן, שפיר, אלא לר' יוחנן דאמר בספן ממש, כלומר אין מסתלקת תורת טומאה מהן אלא בשינוי מעשה, מאי טעמייהו דרבנן דמטהרי הכא במחשבה בלבד. ושנינן הכא נמי דרבנן דאמרי אם פסולת מרובה על האוכלין טהורה, שספסן ממש דהוא מעשה. ואקשינן אי הכי מאי טעמייהו דאחרים דפסלי, הא עבד בהו מעשה ובטליגהו. ושנינן אחרים כר' יוסי סבירא להו, דאף על גב דעבד בהו מעשה סבר הואיל וראוי להפכן בעתר, לא בטלה [תורת] ידות מיניהו, אחרים נמי סברי כיון דלכי סתר לה לסכך חזו למנקט להו מגיליהו, לא בטלי. הרגום לקושש קש לגבבא גילי. למה נמשלה תפלת צדיקים כעתר, שנאמר ויעתר יצחק לה' (וגו'). **מתני'** מסככין בנסרים דברי ר' יהודה ר' מאיר אוסר. אמר רב בנסרין שיש בהן ד' טפחים

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com